

سال دوم

جلسه ۶۱

سال تحصیلی ۹۰ - ۹۱

۹۰ / ۱۱ / ۲۴ یکشنبه

اقسام انشاء

۱. طلبی : که مطلوبی را طلب می کند که در هنگام طلب موجود نیست

موارد = تمنی + استفهام + امر + نهی + نداء

۲. غیر طلبی

موارد = افعال مدح و ذم (نعم و بئس) + رُبّ + افعال مقاربه + قسم و صیغه های عقود

تبیین نظریه مشهور در بحث «ماهیت انشاء»
از کلام مرحوم روحانی

انشاء عبارت است از : «ایجاد معنی به وسیله لفظ در عالم اعتبار عقلائی»
یعنی به وسیله لفظ، حقیقهٔ یک فرد برای معنای اعتباری ساخته می شود

القاء لفظ به وسیله متکلم، سبب است برای آنکه عقلاء یک معنایی را اعتبار کنند

پس انشاء عبارت است از :
اینکه لفظ را سبب قرار دهیم برای آنکه معنایی در عالم اعتبار عقلایی حاصل شود

ما می گوئیم :

طبق این بیان :

«متکلم» : علت است برای القاء لفظ (مثلاً إفعال)

«لفظ» : علت است برای آنکه در وعاء اعتبار عقلائی، یک موجود عقلایی پدید آید

از دید مرحوم روحانی :

مرحوم آخوند به جای «وعاء المناسب له» یا «وعاء اعتبار عقلائی» از «فی نفس الامر» استفاده کرده

بررسی تعبیر «قدماء»

یا : از واژه «نفس الامر» استفاده کرده اند

یا : اگر واژه «نفس الامر» را به کار نبرده اند، از واژه «اعتبار عقلانی» هم استفاده نکرده اند

سؤال اساسی : مراد از «نفس الامر» چیست؟
آیا نفس الامر همان «اعتبار عقلایی» است؟

قید «نفس الامر» برای خروج «عقد مکرر» است

چراکه : صیغه دوم تنها به حسب ظاهر می تواند مدلول را ایجاد کند نه فی الواقع !!

چراکه : چون مضمون آن بیش از آن ایجاد شده بود، و الموجود لا يوجد ثانياً

شهید
اول

سؤال اساسی : مراد از «نفس الامر» چیست؟
آیا نفس الامر همان «اعتبار عقلایی» است؟

نقد

مرحوم
آخوند

عقد مکرر، انشاء است اما ممکن است «تأکید» یا «لغو و بی اثر» باشد

به عبارت دیگر :

لغویت شرعی باعث نمی شود کلام از انشاء بودن خارج شود و اخباری شود.

نوع سومی هم برای کلام نیست که بگوییم، اینها نه انشاء است و نه خبر.

پس :

کلام شهید اول، «غلط» است